

VII. De waardewet in de concurrentie. ~~De kapitalistische economie~~
 De krisissen. ~~De crisis van 1929~~
XXIX. Splijting der kapitalistische; de naamlose vennootschap.
 Ondergang en verproletariseering van kleinbedrijf. De ontelbare
 de valvereniging, ontbinding van het huisgenoot. ~~Ondergang van~~
~~de Nederlandse~~ van het platteland.
 De ~~leefstijl~~ ~~staatskarakter~~ gegevens der statieke
 de tuin, de wereldmarkt, en de koloniale politiek
XXX.
 VIII. Arbeidersbeweging in Engeland; het utopisme
 De revolutie van '48; het communistisch manifest. ~~De arbeidersbeweging~~
XXXI. De moderne sociaaldemocratie en haar ledenstaat
 haar programma.
Wet nieuw-beredime.
 De kleinburgerlijke reactie, het imperialisme. ~~De arbeidersbeweging~~
XIV. ~~De arbeidersbeweging~~
 Overzicht ^{van}
~~het~~ verleden en toekomst.

Vorgeschiedenis der menschheit

Aftamnis oorspr. mensen van aapachtige wesens - tussenvorm
 aapmensch - oudste sporen in aardlagen; hier blijkt veel lager staant
 ras, geringer schedelinhoud.

Wat waren beslissende oorzaken voor het begin van mensch zijn?
Dielbewust handelen, saal
 Gebruik van werkzeugen. Dier ziet levensonderhoud, verricht geen
 arbeid. Mensch past werkzeug toe, verricht arbeid.

Menschen leefden reeds in kudden, stammen. Hoofdvoedsel kruiden en
 vruchten, ^{door} verstoppen en voorleggen; vuur ~~aanbranden~~ ^{vuur} potteren; steenen werktuigen.

Daarna in stadium van wildheid worden bog en pijl uitgevonden,
 waardoor oppervlak der jacht groter. In dieren tijd zicht men reeds
 duurzamer nederzetting, dorpen, houten huizen, bewerkte ^{vuur} steenen
 bylen, messen, enz.; met bijl ook boot uit boomstam. Dit is allen
 bij Meeste Indianenstamme, met Australische negers het geval.

By de nu volgende tijdsperiode, dat barbaarschheit genoemd
 wordt, grote stap vooruit; daarin pottenbakkerij, aardewerk,
 veteelt, ^{smullen en} bewerken der metalen aangeleerd. Dit eindigt met
 het ontstaan van letterschrift, begin der beschaving. Daarom
 uit voorgaande geen overleveren; begin der literatuur (heldendichten
 en fabellen) geeft denkbare en invloedrijke mit (laatste tijds) barb.

Letten we eerst grote kwestie: levensonderhoud. By welke
 hoogst onseker: lang soms hongeren - opkoek aan maalt der
 natuur onderworpen: mensen eten.

Dit was anders in barbaarschheit. ~~Hectobis~~ Welke dieren

getekend en tot huizen van gemaakt; hierdoor foeken onbegrensd aantal wachten, waar maar weide was; daarom uit de boschen naar de laaglanden; voedsel met melk maakte gesteld vruchtblijver.
voorts herinnerd: huurs en diensten
Op andere plaatsen landbouw; in Amerika zelfstandig maisbouw op kunstmatig besproeiende velden: geheele eeredienst der Peruaanen hiermee verbonden (zoo). Dspr. als bijzaak naast jacht; langzamer hand (by vele Indianen) hoofdzakelijk, en jacht bijzaak. In beide landen ^{ontstaat slavernij} ontstaat slavernij in Europa landbouw later; door uitbreiselen bevolking, in boschgebieden ingedrongen, geruwd, en met vervoerder beschouwd; later ~~met~~ graanzelf voedsel. Menschenetaten is nu verdwenen.

Doch deze vooruitgang eerst mogelijk door verbetering der werktuigen, van hopen en bronzen. Dit den ijzeren voorwerpen, hout, verriuw. Het laaste het ijzer: daarmee ijzeren byl, en ijzeren ploegschaar, waardoor landbouw gunstiger en meer opleverend.

Met deze aanwinsten van levensonderhoud begin der beschaving

Inrichting der maatschappij wat betreft eigendom en familie

Bij wilden, waar jacht, visvangst en vruchten zouden bronnen van bestaan zijn, is er geen sprake van dat grond privaat-eigendom kon zijn. Ze lag woest, voor ieder open: door elke stam beschouwde gebied als haar gebied, stechters met buren erom. Kleinschade van bewaart gebruik en constructie eigendom. Toora jacht en eenzins ontwikkelde, is samenwerking van allen noodig. Oplengst verdeeld. Die meeste belangrijk voor voedsel winnen is meeste waard, d.w.z. krygslieden en jagers. Vrouwen slavinnen. Alleen daar waar ~~werk~~ werk van vrouw

meer betrekking heeft, wordt ze meer geëerd, zelfs baas. (Indianen)

Fatherbouw durende volkeren - Vrouwe ziel en bereden werk van vrouwen.

Zy zijn ook de eersten om akkers te versorgen. By deze volken komt de vrouw in hoog aanzien. Maatschappij op dit stadium heeft overal gemeen het communisme. Land behoort aan een stam of onderstam dawran, aan alle gemeenschappelijken; gemeenschappelijken bewerkt.

Eenige aparte Type: Indianen. Stam is gesplitst in bloedverwanten groepen, gentes; elke bewoont groot los samengehangen huis. Doeners blijven bij moeders; zoon's mocht alleen buiten gens huwen. Man is dus iemand, die er by in komt wonen, en onderdaas in huis moet zijn. Alleen de afstammeling van moeders zijde geldt; kinderen blijven in gens van de moeder, niet in die van vader. Naaste manlijke bloedverwant is oom van moeders zijde; vader geldt niet, hoewel hij ^{rouwelijk} behoert is, als familie. Krijgsmannen vermaakt zijn wapens eve aan zijn zusterszoon.

(Handvuld; hiervan in ouw-Germanische legenden, in Grieksche sagen etc.)

Vrouwen, in alle werelddeelen gevonden) { zie over Kelten
p. 133-34 Engels }

Stamverband ~~stam~~; ieder slechts deel van gens, van stam. Waardigheid en trots der Indianen, en soortgelijke volke, bewijsstijns van deel van grote gemeenschap uit te maken van broeders - Demotratieve inrichting.

Dese vorm heeft, zoover te zien is, overal eersteds bestaan. By de overgang in de beschaving is ze te gronde gegaan door de andere regelingen van productie en daarmee van eigendom

Zoals de landbouw in belang en omvang toenam, moesten eerst de slaven en later de mannen eraan deelnemen; tegelyk werd het taak voor vrouwtjesdragendheid beter, elke familie een stukje bebouwing te geven. De mannen kregen belangrijker plaats in de samenleving, nu hun arbeid belangrijker werd dan nu en dan een stukje veld mee te brengen. De vorm van familie wordt nu de patriarchale. ^{met vrouw, kinderen, slaven en} en vormt een huishouds- (familia selectent: slavenbeziit) die van dorpsgemeenschaps stuk groter wigt, dat hij voorzich bebouwt; telkens ^{altersen} nieuw verdeeld; buitenste stukken voor gemeenschap gebruik - nu nog als markgrond aanwezig. Waar deze verstand inhoudt, blijven vrouwen echter nu in hoge ere. In goedkoperige gebruiken zet zich dit vast voort: Gerom-priesteren.

Veeleind volk Typische vorm in Voor-Azie, in vlakte van Mesopotamie. Wanneer deze volk vroeger moederrechtelijke gens gehad hadden, moet deze nu verdwijnen. De versorger van vee was man (staat). Hiermee kreeg hij eerste plaats; wilde aa zijn kinderen nuttelen - dus de vrouw tot slavernij en hem allen toebehoren. Hier ook slavenarbeit: de stamhoofden, patriarchen waren herdersvorsten, met grote onderdaanschaps van familie en slaven. Typisch in aartsvader Abraham:

Ook bij Romeinen: het hoofd, de vader, had absolute macht over vrouw, kinderen en slaven: ^{soortgelijke} voor ^{voort} komst in de Slavische landen voor (thans vergaarde onder invloed kapitalisme) maar daar door het overschat landbouw-komunisme, ^{familie} democratischer: hoofd wordt gelozen, en familie raad is soverein. Ook in Frankrijk, Ierland en Engeland nog.

Trokotzen gens

Nam des Senekoi's (door bond met anderen tot Trokotzen bij vereenigd) is verdeeld in 8 gentes

1. Gens heeft sachem (hoofd in vrede) en opperhoofd voor oorlog in algem. vergadering, mannen en vrouwen. Keuze moet door andere gedaan worden (By vrouwen en Wyandoten is sachem vrouw) Bevestigd wordt Sachem is lid van stamraad en bondsraad; kan weer afgevaardigd worden
2. Een lid mag huwen binnen gens.
3. Beeld van geschorven bleef in gens.; dus mocht er geen kinderen van vader.
4. Gensgenooten zijn elkaar hulp en bescherming verplicht. Wie een persoon beleedigt, beleedigt de gens. Bloedwraak.
5. Gens kan stemmen uitvoeren, bv wachten gevangen.
6. Religieuze, politieke, gemeenschappelijke; sachems waren de priesters.
7. Gensvergadering is "hoogte gezag, ~~beslist niet oorlog en vrede~~, over zoengeld, bloedwraak, verliezen enz."

Vrijheid, polygamie, broederschap waren hier werkelijkheid, al waren ze open teuren. Vanwaar ook onafhankelijkheid, de persoonlijke waardigheid

Nam eigen gebied, eigen naam, geschreven door neutraal land.

Stamraad beslist over buitenlandse zaken, oorlog en vrede

Besluiten moesten consensus genomen worden

Geen gewarren, geen soldaten staand leger, geen ingewikkeldhe
bureaucratie — geen armen en behoeften, teder houtplecht
van gens tegenover bishamely zwakken; noch geen slaven.
Onderworpenen werden opgenomen als gelijken.
Daarva kun moed, zelfopoffery, trouw, karakter.

Toch aan onderga, gewij. Broederschap bespot, alles er
builen ryant, wrede wuygvoer. Mensch onderworpen aan
natuur met alle kracht.

Tegronde gegaan door middelen, die ons belya a slecht belijen
Londenval der menschheit.

22310

22317 2

Vorm der familie wordt ons bepaald door eigendomsvorm en deze door productiewijze; in barbaarschheid, bij primitieve akkerbouw, communaalbezit, hoge plaats der vrouw; in feite daarvan en begin beschaving: prekteelt, welraa intensievere akkerbouw, handel etc., privaateigendom, lage plaats der vrouw. Zoo tot nu toe.

Overgang in beschaving. Hier allereerst Griekenland en Rome op wie beschaving wij steunen. Daaraan sluit da aan met ondergaas, in Romanen rijk, waarin de voorzaken aantekeningen ^{zullen} zijn, ~~WAAR~~ der historisch der Europeesche middeleeuwse maatschappij, waarin de oure is voortgekomen.

In oud-Griekenland, volgens de heldendichturen van Homerus en andere geschriften, vol in kleine stammen. Bestuur was radikaliter oudsten, hier en daar reeds aristocratie; opperstaat volledig vergaderd - voor oorlog opperkopf, Koning, gehuwd. (ook in Rome) dus soort militaire democratie. Doch gold hier vaderrecht, vaderlijke afstamming. Besitz is alders en heel. Vaders erfenis aan kinderen: verschil in besitz. Prinsen kregen meeste invloed in raad: koningschap werd erfelijk in aansluitende familie.

Men ziet hier reeds een begin van ontbinding opstellen. Dit werd sterker door de verdeeling van arbeid, waardoor de producten meer en meer tot waren werden; handel en scheepvaart, meestal buit- en zoof.

Vaard, verkeer met andere volken bracht gelijk, ~~de~~ ~~soorten~~.

Alders nu niet meer periodiek verdeeld, maar bleven privaat-eigendom, en uit de gensgenooten kwam groep handwerkers.

en landbouwers. De volgende ontwikkeling is het eerste bekend
in Athene. ~~gewaantwoord door slaven, vrienden en buren,~~
~~Privaatbezit, geld, handel, wachter, dairwouw~~
in gensoricte, geen organen: nieuwe macht nodig om nu de
maatschappij te beheersen en te regelen: de staat

Privaatbezit brengt onmiddellyk mee, verschil in bezit; gelukkige
voerders, leugje of stoutevige handelaars verwerven geld; leender
dit aan armere boeren; hypotheken op grond, pandsuliën;
soms verlucht, soms teruggepacht voor 5% opbrengst. Voor schulden
moesten vaders hun kinderen verwoepen; zelf werden ze als
slaven verkocht. Dit was het morgenrood der beschaving.

De rijken waren reeds lang de uitverkorenen voor bestuursambten;
monopoliseerde gezag in hun hand, en gebruikten het om de
armen te onderdrukken.

Leede en wet der gens stond radeloos tegenover deze verschynsel -
Geen uitweg, geen organen, geen regels hadden ze er tegen; de
nieuwe macht van 't geld was als onweer. Elende der Athene
boeren vreeselijk. Oude terugkrijger onmiddellyk, slechts te
bezinken als gouden eeuw -

Toen trad Solon op, de wijsse. Poliërsche revolutie, tastte deelige
eigendom aan om eigendom te reden, liet pandsuliën omwerpen,
~~laat burgers uit slavenmijter~~
schulden doorhalen, Maakte wetten tegen concentratie v' landbezit;
maar daarvan nieuwe organen nodig - waren reeds door
voorgangers voorbereid - een staatsbestuur. En daarin is te zien
hoe de gens ondermijnd was, en nu formeel teruggekrijgt werd geworpen

Den raad van 400 leden werd door de 4 stammen getozen. Burgers in 4 klasse,
^{n.l. landbezit}
naar vermogen; ambten in 3 hoogsten, maar volks vergadering had de
macht, waar ^{4de} klasse meerderheid had. Tedere klasse bijeenkomst moet
volgen. ~~Alles~~ Politie ingezet, alleen uit slaven te vormen.

In volgende jaren va scherpe klassensoed tussen volk en adel werd
bij nieuwe grondwets herziening land in districten, gemeentes verdeeld:
hiermee genverband voor goed verbouw. Niet genverwanten,
maar plaatsgenoot behoorde voortaan bij een. Genes werden
godsdienstige vereenigingen.

Verdere geschiedenis slechts kort aanschijpen. Under dit regime door
handel en oorlogen grote rydomme, handwerk in fabrieken geconcentreerd.
Waarslaven verdulden; Rijke Bourgeoisie stond op en ~~op~~ groeide
oude landadel boven 't hoofd. Het volk kon geen loonend handwerk
vinden tegen slavenconcurrentie, werken werd als slavenwerk onparat
voor vrije burger. Waarva leven? Ze hadden hun politieke macht, waren
deelhebbers van de rijke roepaad Athene, die als bloedzuiger rest van
Griekenland uitwoog: ze eisden deel aan verbruiksmiddelen, de weelde.
en waren voor elke politieke corruptie veil. Hun heilsucht mishandelen
andere volke, tot algemeene opstand, onder Sparta's leiding, de z.g.

Peloponnesische oorlog, de macht omwierp, en het gedau was.

Vergelyk door liberale bernharen gemaukt met hedendaagsche encher
der democratie. Injunkt: daar verloren in huizen deel aan economie,
hier deel aan productiemiddelen om te kunnen arbeiden.